

Kultúrna diverzita v justičnej praxi
Justičná Akadémia, Pezinok, 7.2.2017

Spôsoby vedenia interview

Helena Tužinská
Katedra etnológie a muzelógie
Filozofická fakulta
Univerzita Komenského

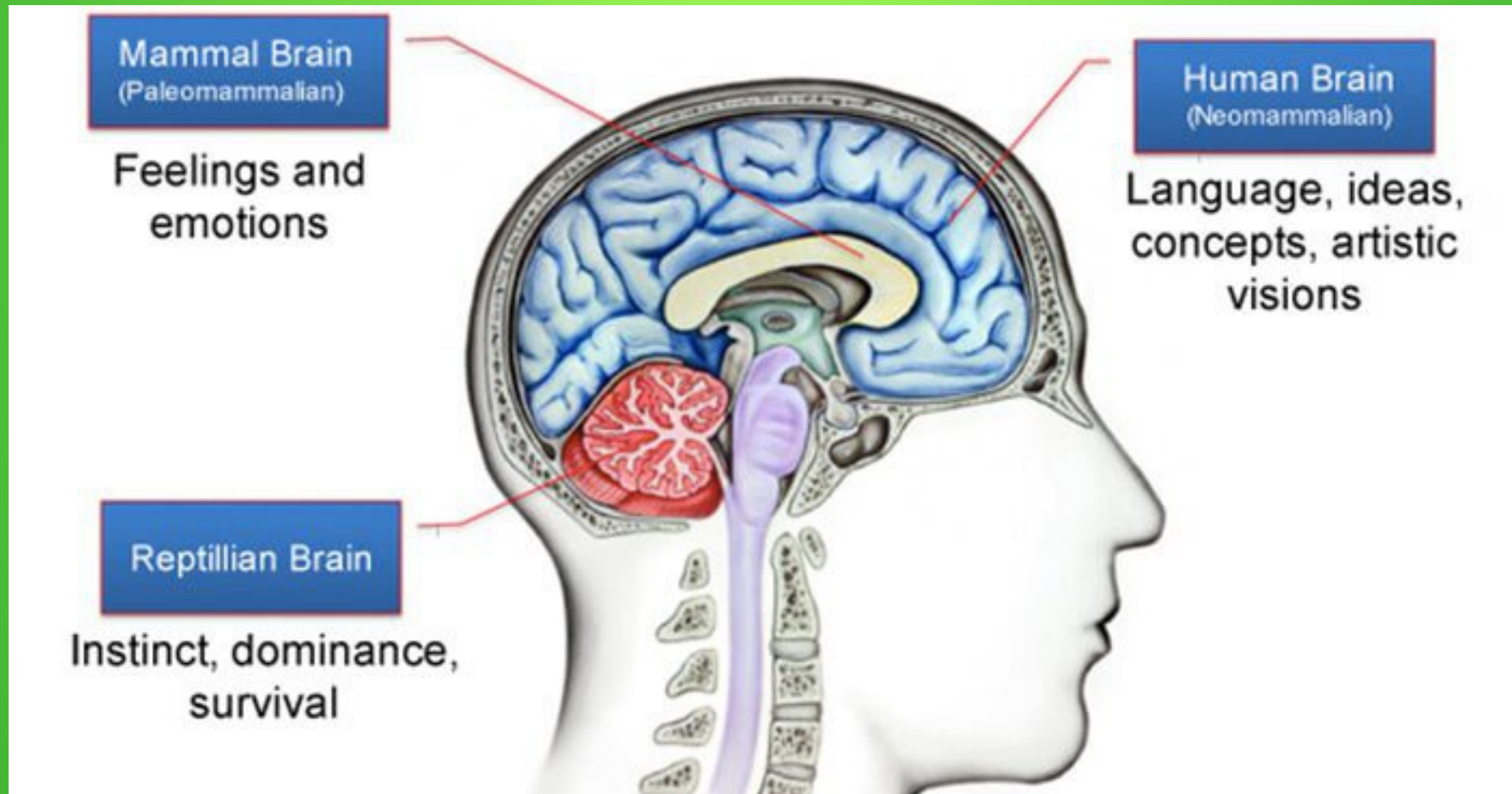

Východiskové otázky

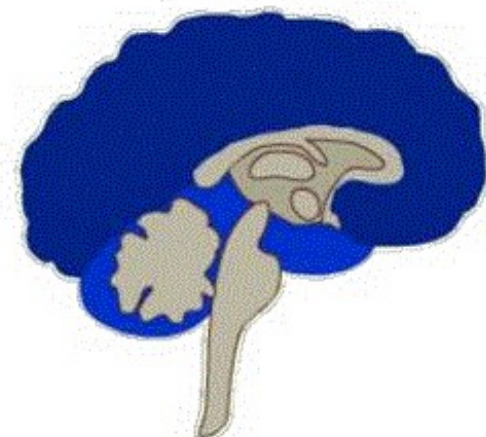
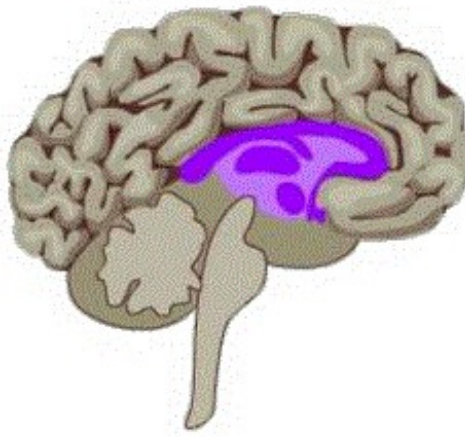
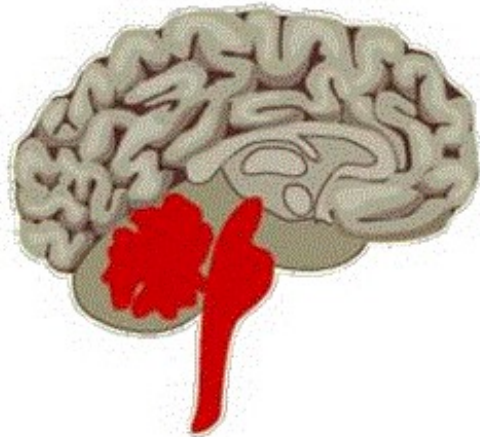
- Ako súvisí komunikácia a funkcie mozgu?
- Ako sa prejavuje kultúra v jazyku?
- Ako komunikujeme zvykové právo?
- Ako schémy menia porozumenie?
- Ako vplýva forma otázky na výpoveď?

Teória trojediného mozgu: bezpečie, spomienky, porozumenie

Triune Brain Theory

Lizard Brain	Mammal Brain	Human Brain
Brain stem & cerebellum	Limbic System	Neocortex
Fight or flight	Emotions, memories, habits	Language, abstract thought, imagination, consciousness
Autopilot	Decisions	Reasons, rationalizes

Mozgový kmeň

Neproduktívne

Rýchle závery

Krátkozraký boj

Útok/Útek

Mozgová kôra

Kompromis

Nadhľad

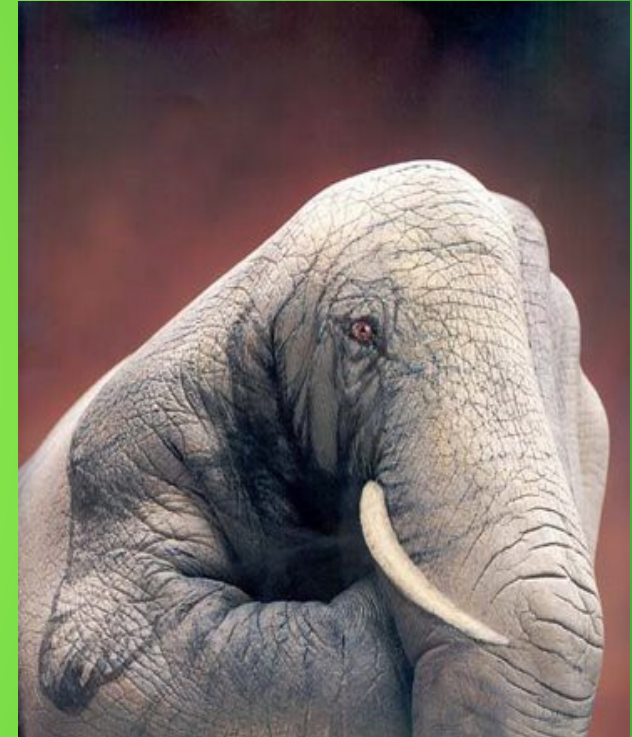
Skupinová
spolupráca

Produktívne

4F: Fight, Flight, Freeze, Face

Autonómny nervový systém –
Nevedomé reakcie, vitálne funkcie tela:
Fight – boj – energia zaútočiť
Flight – útek – energia ujsť
Freeze – zamrznutie – bez energie

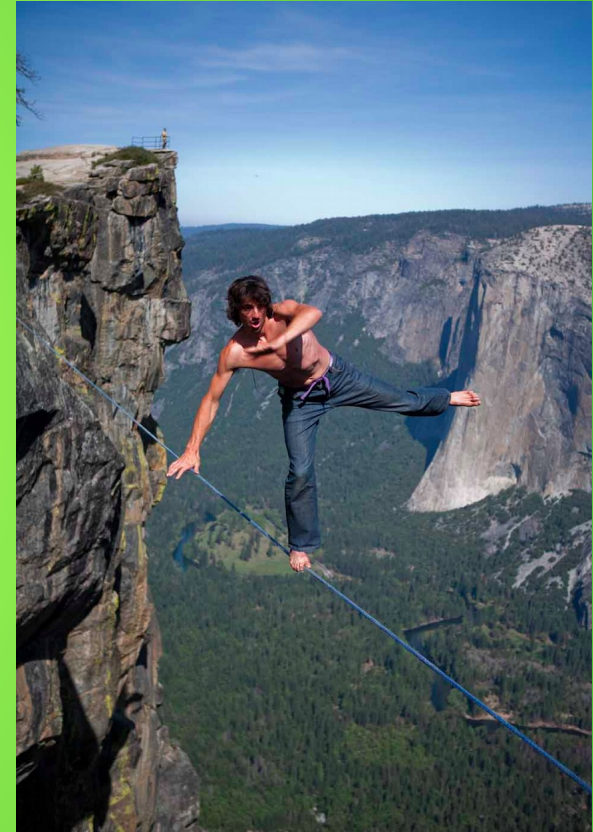
Vedomá odpoveď:
Face – tvárou v tvár

Rozlišovanie Re-action a Re-sponse

- Re-action je nevedomá,
rýchlo, útok/únik
- Re-sponse je vedomá,
pomalo, odpoveď
- Re – sponse – ability
- Zodpovedanie – zodpovednosť
zodpovedateľnosť:

vytvorenie kontextu, ktorý odpoveď umožňuje.

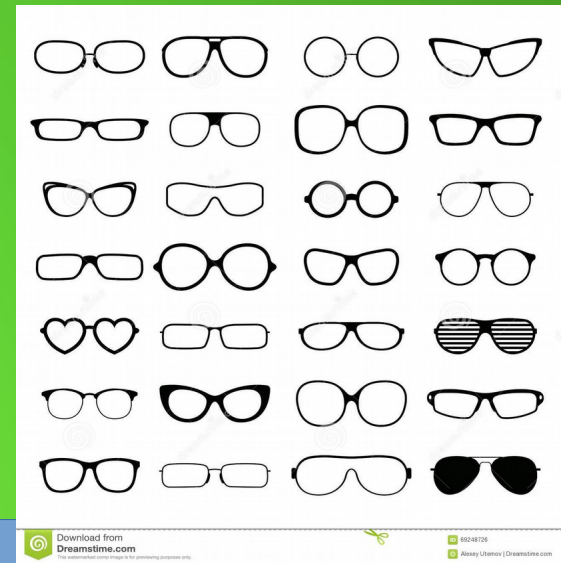
Zvykové právo v jazyku

- 1.členenie a pomenovanie príbuzenstva, partnerstva
- 2.bez privlastňovacích zámen
- 3.nerozlíšenie zámen podľa rodu
- 4.tabuizované informácie o nenarodených a mŕtvych
- 5.zamlčovanie informácií o zdravotnom stave
- 6.rozličnosť v pomenovaniach tela a chorôb
- 7.opisy vnemov a pocitov

Zvykové právo v jazyku

1. iné typy zaznamenaní poštových adries
2. nečíselné opisy zaznamenania času
3. desiatky rôznych kalendárnych systémov
4. rôznosť v prejavoch náležitosti k sociálnej skupine, k rodu, k „rase“, k etniku
5. politická príslušnosť, náboženstvo, vzdelanie, zamestnanie, majetkové pomery, sociálna trieda majú v každom regióne inú kategorizáciu ako aj dôsledky pre ich nositeľov

Jazykové variácie

- 1.geografické regióny (dialekt)
- 2.socioekonomický status (sociolekt)
- 3.rôzne kontextuálne použitie jazyka (register)

Prínos prekladov medzi dialektami, sociolektami a registrami medzi účastníkmi konania zväčša rozhodovatelia nepovažovali za signifikantný napriek rozdielnym očakávaniam čo a ako má byť povedané.

Ako schémy skresľujú

1. Sklon ignorovať informáciu, ktorá nezodpovedá schémam. Potvrdzujúce skreslenie je uprednostnené pred vyvracajúcim.
2. Sklon lepšie si zapamätať informáciu, ktorá zodpovedá schémam.
3. Sklon pamätať si vlastné predstavy a postoje z minulosti v súlade s predstavami a postojmi v prítomnosti.
4. Lepšie sa rozpomätáva informácia zasadená do kontextu.

(Príklad: film o zranení černochoha a o narazení vs nabúraní áut)

Sebanaplňujúce sa proroctvo

Stereotyp, stereoplát:

- pevná stopa - tlačiarenské štočky
- klišé - zvuk odlievania matice
- lacný reprint bez nového sádzania
- myseľ radšej udelí „výnimku“, akoby mala zmeniť schému.

“Dôkaz, ktorý bol v súlade s prvotným presvedčením vyšetrovateľa, bol hodnotený ako spoľahlivejší, než dôkaz, ktorý nebol v súlade s jeho pôvodným presvedčením.”

(Lisa Hasel: Evidentiary Independance, 2012: 145)

Reprodukcia príbehov

Kultúrne úspešné príbehy:

(1) pozostávajú z jednoduchých častí, každá z ktorých spája len malý počet príčin a následkov;

(2) nadobúdajú formu „vzorových príbehov“, teda takých, ktoré poskytujú zdroj pre zdanlivo neobmedzený počet príhod vytvorených na základe analógie alebo paraboly.

(3) reprezentujú príčiny a dôsledky emocionálnych udalostí v súlade s tým, ako sa emócie chápu v danej spoločnosti

Skript

- Kognitívna štruktúra, ktorá organizuje reprezentáciu bežnej opakujúcej sa udalosti
- Kolektívne zdieľané vedomosti, ktoré nám umožňujú komunikovať a orientovať sa v opakujúcej sa komplexnej situácii
- Séria udalostí v špecifickej postupnosti, kde každá udalosť umožňuje nasledujúcu, a spolu reprezentujú stereotypickú situáciu

Normy,
tradícia,
pozorovanie
starších ľudí

Skript života

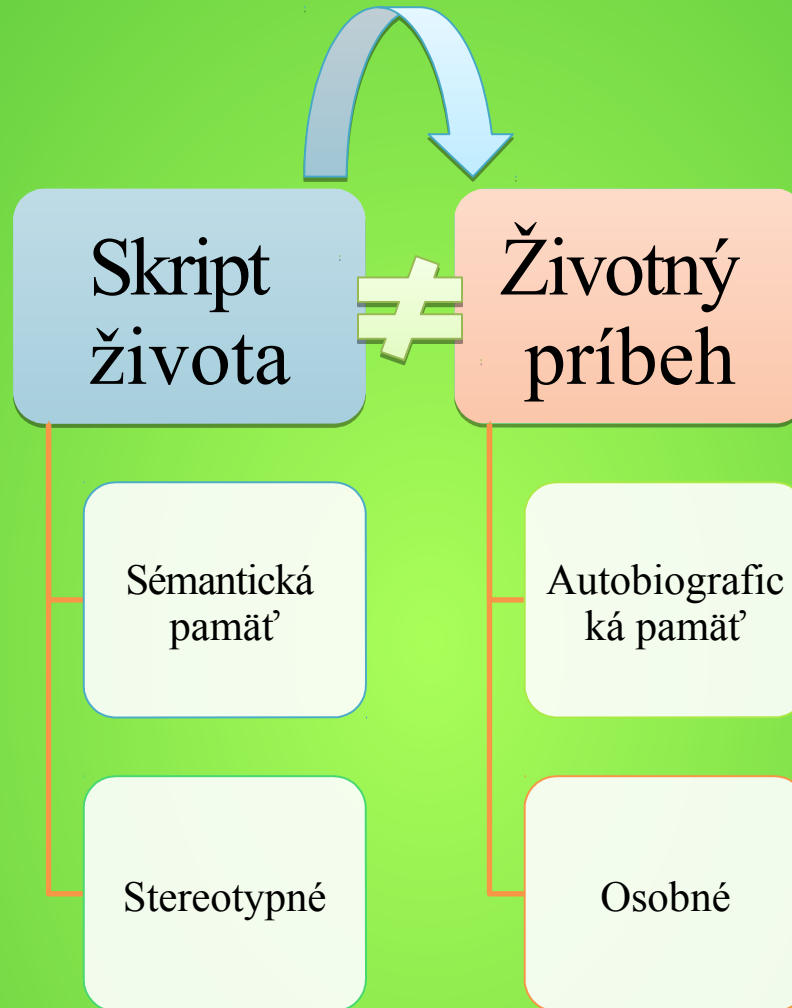
Skript udalosti

Osobná skúsenosť v
opakujúcich sa
situáciách

Obsah skriptov života

- Kultúrne významné prechodové udalosti a ich načasovanie a postupnosť
 - Tieto udalosti znamenajú kultúrne schválené zmeny sociálnych rol
 - Najdôležitejšie z nich sú očakávané v mladosti
 - Prechodové udalosti, ktoré sa stávajú v „príhodnom čase“, sú zvyčajne hodnotené pozitívne
 - Prechodové udalosti, ktoré sa stávajú v „nesprávnom čase“, sa často vnímajú ako stresové a stigmatizujúce

Reprodukcia príbehov

Kultúrne úspešné príbehy:

(1) pozostávajú z jednoduchých častí, každá z ktorých spája len malý počet príčin a následkov;

(2) nadobúdajú formu „vzorových príbehov“, teda takých, ktoré poskytujú zdroj pre zdanlivo neobmedzený počet príhod vytvorených na základe analógie alebo paraboly.

(3) reprezentujú príčiny a dôsledky emocionálnych udalostí v súlade s tým, ako sa emócie chápu v danej spoločnosti

Jednoduchost' *odčítania* súvisí so spôsobom *podania*

1
2
3
4
5
6
7
8
9

1 | 2 | 3
4 | 5 | 6
7 | 8 | 9

XCN
NPH
DFB
ICI
ANC
AAX

Xc N
N P H
DFG
I C I
a NC
A a X

X
CNN
PHD
FBI
CIA
NCAA
X

Dotazníkové otázky

Uveďte krajinu, v ktorej sa začala vaša cesta (krajinu pôvodu alebo pobytu, kedy):

Trasa z krajiny, kde sa začala cesta:

po miesto vstupu na územie Slovenskej republiky:

Dátumy a časy cesty:

Prechod hranice dňa:

Na hraničnom priechode:

Mimo hraničnej kontroly (nelegálny vstup):

Použité dopravné prostriedky:

Verejná doprava (akou formou?):

Vlastné vozidlo:

Iné prostriedky (aké?):

Aká je cieľová krajina vašej cesty?:

Etnografické otázky

Spomenuli ste, že ste museli odísť. Mohli by ste mi, prosím, povedať viac o období, keď ste sa rozhodovali, či odídete?

Povedzte mi prosím viac o tom, ako bola zorganizovaná vaša cesta.

Mohli by ste, prosím, podrobne opísať priebeh cesty?

Akými finančnými prostriedkami v súčasnosti disponujete?

Aký hnutel'ny a nehnuteľny majetok vlastnité?

Dostávate finančnú alebo materiálnu pomoc od fyzickej osoby alebo právnickej osoby?

Etnografické otázky

Mohli by ste povedať viac o vašej majetkovej situácii, keď ste boli doma?

Povedzte mi prosím viac o tom, kto vo vašej rodine rozhodoval o tom, čo komu patrí.

O aký majetok sa jednalo?

Kto o vašom majetku rozhoduje v súčasnosti?

Čo očakávame a pozorujeme?

- Konzistentnosť
- Fakty “k veci”
- Zmyslupnosť
- Lineárnu postupnosť
- Štandardizáciu

- Príbehy v kontexte
- Kľukatý opis
- Meniace sa spomienky
- “Nesúrodosť”
- Postrádanie “zmyslu”

Preskriptívne prístupy

- Zápisne orientovaní
- Pred-písaný prejav
- Pred-vyplnený dotazník
- Štandardizácia postupu
- Pre formát procedúr a prerušovanie je celistvý príbeh nevypočítateľný
- Otázka č. 39 zo 42 skúma dôvody

Philips, S.U. 1998. Ideology in the Language of Judges. Oxford Studies in Anthropological Linguistics. Oxford: Oxford University Press.

Deskriptívne prístupy

- Procesne orientovaní
- Individualizácia prípadov
- Overovanie práv a faktov
- Otvorené otázky
- Pružnosť perspektív
- Detailnejšie záznamy a rozsudky
- Tzv. uzdravujúca spravodlivosť

Philips, S.U. 1998. Ideology in the Language of Judges. Oxford Studies in Anthropological Linguistics. Oxford: Oxford University Press.

Reflexia otázok

- aké sú východiská zisťovania
- akú motiváciu majú otázky
- aké sú spôsoby pýtania sa
- aké sú typy odpovedí
- kto má možnosť vyjadriť pointu

Ďakujem za pozornosť!

helena.tuzinska@uniba.sk

uniba.academia.edu/HelenaTužinská